

MIRKO RADOJIČIĆ

SONJA KAPELER

to je zujanje vazduha

MRTVA PRIRODA

Vaza pod čijim reljefom
put prskanja nazirem.
(Onda će svako parče
svoj sjaj i svoju osenčenost
imati.)

Jabuke šišarke banane,
u čijim snovima
neviđen pejzaž raste.

Stolnjak u čijim naborima
nemir vetrova...

Nož u čijoj oštreci
bezbroj sunčevih sistema,
kruži...

■ raskršćan vremena
plast
oluja nad njim i vatra
vise
čija je tanja
nit

Prolazimo kroz život
kao kroz galeba
probavne organe

Padamo
i jedino što čujemo
to je zujanje vazduha
oko naših usiju

Tonemo
ne očekujući
ni leđa ni čeljust
neke ribe
niti mirno dno

SVETILJKA

Mrak je.

Negde u prostoru
jedna svetiljka
okrenuta je svojom
vidovitošću uvis,
u prazno.

Treba da svi polefimo.

Onaj ko otkrije svetiljku,
osmisliši je prolećanjem
kroz njen snovid,
koristiće je kao putokaz,
ili će pasti u njenu vatru.

Vidovit.
I biće.

OČI

Nepoznata lica,
unoseći mi se u oči
raspoznavaju u njima
sakrivene prozore
na čijim se stranama
zrcale dva sveta
kojima stakla
nisu prepreke,
nego ono što uskladuje
njihovo uzajamno pretakanje.

PEJZAŽ

Provalila se planina
pa se šumovi vjetrova
niz vrhove drveća ka dnu,
u potok slijevaju.

Jedan kos u žbunu
od koga je veći.

Nebo će da opatini
svoje već vodoravne,
žućkaste linije.

Cvjetovi na proplanциma,
zatvarajući se,
otkidači dijelove dana...

uvek kao prvi put

■ kad dođeš polako se spusti u mene
ne budi nedoraslo bilje

■ list po list
moje usne se slažu
i pokrivaju
tvogu nevinost
bez šumora
list po list

■ ostavi brave moga tela
probudi me iz sna očima
razderi tu želatinu laž
pridobi mulj
mojih prečrano hladnih žila

■ smrt dolazi
venom čela
mriva šaka drveća
klanja se prolaznosti
niz kostur lica
teku kosturi suza

■ kuća pored moje mašte
ruke koje teku uzvodno
rađo zaboravljeni govor
naše neupadljivo kraljevstvo
hajde opet
kao prvi put
reći ćeš mala nimfomankinjo
neka
obećaj
uvek kao prvi put

DORDE SUDARSKI RED

riolama

DETINJSTVO

Polako izvire
Trag se izdužava
Doseže do kasnih godina
Uz osamu se uvek javlja
Put
Polako prolaze volujska kola
Smejemo se i mašemo
Moji prijatelji i ja
Nikada nisu sanjali da će biti ovakav
Brčkali smo se u potoku praveći branu
Leťo zri iznad nas
Kasnije
Grane šibajući nas promiču
Veremo se i tražimo ne znamo ni sami šta
Ispinjemo se na pupak jednog brda
Radosno mašemo nebu
Sunce se ubrzo sklanja
Tama, pokriva šumu
U trku kisnemo
Prema kući
Sada je već sasvim mrak
Ostajem sam
Sećanje
Opet me progoni
Samo to
Još dugo osluškujem drhtaje svog detinjstva

SAN II

Crveni pauk o niti
Ludak peva dobro poznatu ariju
Moje srce prestaje da kuca
U nizu dana proleće se rascvetava
Obnaženi krovovi kuća
Ludilo nema milosti
Obuhvata obuhvata
Grad čuti u strepnji
Uz mukli zvuk mehovu se polako prazne
Veselost bogova doseže vrhunac
Juš se polako izvlači iz svoje košuljice

Nadnesen nad njime polako tonem
Tonem tonem lepljivo tonem
Onda se polako iskradam
Sasvim tiho ni savest da ne probudim
Odlažim u svelte časove
Jedna obnažena planina me očekuje
Nigde nikoga
Samо jedna ptica luđa dodiruje vrh neba
Dolazim do dubokog bunara
Ogledam se dugo dugo
Moj lik polako nestaje
Nestaje

ODUVEK

Oduvek je bilo sumnijivih ljudi
Na kapijama grada su ih sačekivali
Smešili su se lako u prolazu
Dok su ih vodili ulicama
Gomila se radoznalo tiskala oko njih
Dolaze do tamnog trga
Rika
Ali
Jedan je ostao iza zidina
Na svetlu stoji slobodan
Ćuti
Diše

RIOLAMA

Pod jednim drvetom
List polako nalazi uločište
Oblaci nadneseni stoje
Usijani kotur između njih
Devojka koja peva umrla je pre
Slušam
Trava počinje da treperi
Iz jedne daleke kuće koju vidim dim se polako
izvlači
Dan razvija svoje listove
Jedna ushićena životinja me posmatra
Samo za trenutak.

VESNA JOJIĆ

dve pesme

Iskljam nadom
I raštem plodnu žetu
A prete nove suše
Prokletim livadama
Onda protravam gradu
Što vodi u nova zasužnjenja

Kao posle lude svečkovine
podbula njuška dana
Kao posle jalovog rašovanja
sakači povratnici
(kljasto to njihovo vraćanje)
Kao posle ljubavi
A onda iz neke dublje gladi
mutnije utoliko jače
iz neke tananije želje
iz neke bolesnije tuge
sa nekim prkosom očajnika
Kažem neću, ne mogu mislim
Ništa
Tek oklobar žuti očiju
Zuri nefremice
Bescvetan miris praznine.

PAJA BLAGOJEVIĆ

EDITA BODIĆ

bivaš li ponekad moja

I VIDI GOSPO

I vidi gospo svemir gori
deveti krug nema nam spasa
krilata zmija sama u zori
samo se lelek mozga talasa

Sutra si opet uz niš dana vreli
veruj pa makar noć gladovala
tuda pod snopom što sen svoju deli
to noć ti vraća što si jutru dala

I vidi gospo lan zreo beo
beži pod tamu u siven deo
filtraju pod okom grozne dojke
tkajući mene u niš žalopojke

I kad me umom srećneš da bdim
zamisli gospo kakvu te snim.
17. 1. 1969.

S OBE STRANE JAVE

Onda te slučajno sretoš nekako tužnu i bledu
pogled ti van rama učini mi se traži ufočište
a levo od tebe za stolom nekakva deca jedu
bacajući odpatke voća u kraj na ognjište

I obuzme me sumnja da pogled tvoj meni doluta
rastočim se u putir vreo da me ispiju
i zvao bih te al videt čoveka nekog od tebe
[preko pufa
gde sedi a deca ona za stolom od njega poglede
[kriju

Odjednom setim se svega. U nepovratu je leto i
[mirno počiva
umesto mene samo sad cveta vilina kosa i više
[ništa
poželeh samo da si mirna i miris lipa da snivaš
pa gledah naslonjen na senke tvojih očiju u vir
[svetilišta.

Onda me izmaglica jučra kroz prozor nehajno
[dotače
vičan da slušam bajke čudih se oku što u snu
[plače.

CRNA PESMA

To sam opet alga slepe strane sveta
opijen ozonom tvojih nadlaktica
nad nama to lebdi prošlost razapeta
daj raspoznaj pravo od stofine lica

Vidi to se leto poludelo ceri
naopako sve je pobeglo iz rama
počela je gozba već pitomih zveri
jesen je u nama jesen je u nama

Izvan svog ti lika tražih boravišta
pa se vračah mrlav iz hajki bespuća
odsutan van svega već slutim zgarišta
milujem te bledu od blata i pruća

O mrlava leptoto u krv uklesana
ti si dar jeseni ja raskoš bezdana
10. 1. 1969.

SMRT LIŠČA

Izvan sebe tražih što već davno pali
umirući tajno uz dobrotu bola
ni krv svoju nište s vodom izmenjali
u zazorju tuge skinuti do gola

I vidim u vama snaga dogoreva
dok se krvlju vašom gladna zemlja snaži
ni živim ni mrtvim ništa ne uspeva
to podvalu leto hoće da ublaži

ptico crnom jatu igrom raznesena
skupi u svom srcu svu jasnoću klime
budi zdrava klica jalovo sađena
i ponore svelte nek ti hrani ime

na silasku
od karpata
ka jugu
noseći
pri tom
vojvodinu

Seoba moja traje stoleća,
u samoci lutanja, urlike radaju mi pleća.
Silazim koren po koren,
na ramenima Karpate nosim.
Svako me ubija, ko nov mi život ne daje.
Progvana napuštam baštę, sa rekama se slivam,
u dojkama noseći bol pomajčenog mleka.
(Tisa, crta je samo što povezuje pretke mi i
[naslednike.)

Kad zamahnem pesmama što izdanci su krila,
Balkan me u sebe skriva:
Tačarski stas, ugarske jagodice,
čelo, napuštena prostranstva Mongolije.
Stofinu zidova daleko prolama se oblak,
izvor beline vejem.
Predelom zvono prolazi, psuje,
propadaš porama mojim,
u tebi pšenica sazreva,
Vojvodina ti sa lica pesak spirala,
i golub je orao visina.
Ograde mamine baštę su male,
za odlazak preko njih ne nalazim korake,
novolisnatih snova pregršt vene.
Kuda ču?
Srbijo, hoćeš li me?
Željama mojim ko danu smiraj,
snovi.
Izmišljam,
hoću da me jako, jako boli.

mi bismo opet

PREMIJERA

Daleko smo jedno od drugog
deset stopa
A ne vidimo se
skriveni drvetom vazduha
po kome ljudi igraju
Mi smo strašila polja
vetrokazi laži ljubomornima
Danima se ne vidimo
i tek kad bog upali
svoju sveću
otvarajući prozore neba
milujemo se metlama
Ti mi vračaš moje oči
i pališ im fitilje
Smejemo se istim frekvencijama
Dok lažni lovci
traže naše gugutke
da ih preparirane izlože svima.

Grobovi
Onemeli
u ljušturi drveta
neznano verujuće
očekuju Hrista
Sremskoj aždaji
dali smo ruku
Ruka stopista
bestrahma
Mi dišemo
opet
u groblju Šidskom
kad Vi
srca našeg srca
tela našeg tela
hiljadupsti golubovi
podjete s jeseni
alejama
Budimo se
neprobuden
u srefanju
netelesnom
Da bude
vaskrsenje
susretom budućim
nas
Sin je.

APSURD U KRIVIM OGLEDALIMA

ha ha
rekao je patuljak od vazduha
muvina majka u žalosti
nosi zelenu boju guštera
ogledala se češljaju
pred vašim očima
prvu vazu je rodila jedna ruža
kad je zaželeta odricanje
noć u dokolici balansira
po sunčevim zracima

ha ha
rekao je patuljak od vazduha
trava je crvena
a prvi slikar je bio slep
po planeti od vode
pužu reke zemlje
a neke jabuke kažu
da u početku beše samo crv

ha ha
rekao je patuljak od vazduha
planine dimom popaljenih
peru noge
sadista atom je izmislio
lutku čoveka
u zemlji ludaka pametan
bude bicevan

ha ha
rekao je patuljak od vazduha
crna boja postoji zašto što
ljudi misle samo telima
a niko ne vidi kako
je apsurdan u krivim ogledalima i

ha ha
rekao je patuljak od vazduha
krugovi ludosti se teturaju sve brže
i kada jadnici budu uobrazili da
su stvorili zemlju
raspući će se sve u
param-nišavilo jer
ha ha
ne razmišljaju
kad krug je manji uvek
koliko li čovek ima uglova

UPALJAČ KOJI GORI NA PREDU*

Sedim u praznoj časi piva
sada je pet i četrnaest
sedim u praznoj flaši piva
ako vratim osmeh onoj lenjoj muvi
što levim krilom češe zadnjicu
šta ako ona prošapče
sirota rahitčica muščica
pogledavši u moje uši
neki meteor nenajavljen
tresne pored moje čase
onda jedan crv iznutra vrlo glasno
objavi da je ovaj orah zauzet
onda padne duga crna dlakava zavesa
i zbrise sve to
opet je pas u sobi

pa je malo pet i devetnaest
ako moja čaša nema nogu to ne
znači odmah da sam ja zmija
šta onda reči mom safu kome
tri noge sve jedna za drugom
trče na stomaku a on se
sulja kao rakova baba
plava pivska flaša slegne ramenima
crni metalni začvarač dođe i podari mi se
hoteći pripristo da me umiri

za oreol suviše glomazno
toliko beše siromašan da neće da bude
„otpadak“ ni s mesečevih jagodica
učitivo ga obavestim da je on
bezvručni gong i nasledni kamikaza
moja čaša se na vreme seti svoje prskotine
i zgrčivši trbušne mišice
altruistički izjaví da se dobrí ne smeju
reče pa ugine bez tresa
ostanem sam u njoj
onda mi sekundare sedne na mozak kao
gluv na ševu i zacereka se
što je vreme poblesavelo
počinje da ide unatragačke
sada je pet i osamnaest

sedim u praznoj čaši piva

jedno mlado i neiskusno „desice se“ mi
padne na pamet i pritom se pošteno ugruva
ona ga prekorno pogleda
„desice se“ se pokunji i izgubi
pivska pena zaista nije
okovratnik od španske čipke
i čisto da opravdam ivicu čaše
ja uobrazim da je sneg koji pada
meni za vrat
u pet i sedamnaest

Bacim jedan pogled on se oklizne
o glatke zidove čase i padne na dno
drugi se žilavo otkliza napolje
onda iskoči treći i počnu da se
došaptavaju gledajući me
ja ispružim malo zgrčene noge
i baš me brija
uopšte se ne osećam kao akvarijum
utom se smrkne
ostanemo ja što sedim u čaši
i plava pivska flaša
sada je pet i šesnaest

ono visoko ljubičasto drvo što sloji
u plavoj pivskoj flaši nema dosljedanstva
samozadovoljno trčkarati gomilom
korenja po stomaku jedne flaše
onda se popne na prste flaši u grlo
ona se zagrne ali čuti možda voli

sada je pet i petnaest
vreme je dobilo sistematsko ludilo
pojma nemam zašto je mrak izgubio
čulo orijentacije
onda neko famo gore upali šibicu
ali ja se ne uplašim što nemam gromobran
jer je ljubičasto drvo mnogo višje od mene
sedim u praznoj čaši piva

sada je pet i petnaest
sada je pet i petnaest
sada je pet i četrnaest
onda ustanem proteglim se
iskočim iz čaše sednem za sto
i uzmem drugu punu flašu piva
sada je pet i

* neki kažu da je Preda nedokućivo ostrvo
snova. Ja ne mislim tako.